

TIJORAT BANKLARIDA KORPORATIV BOSHQARUV AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH

Bank Moliya akademiyasi tinglovchisi

Sabirov Ikrom Ozotovich

e-mail: best69269@gmail.com

Annotatsiya: Tijorat banklari, iqtisodiy tizimning muhim komponenti sifatida, moliyaviy resurslarni taqsimlash va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Ularning faoliyatini boshqarishda korporativ boshqaruv amaliyotlari alohida ahamiyatga ega. Ushbu maqolada tijorat banklarida korporativ boshqaruv amaliyotini takomillashtirishning zarurligi va asosiy yo'nalishlari ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: Bank, moliya, strategiya, iqtisodiyot, korporativ, etika, boshqaruv, resurs, hisobot.

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ПРАКТИКИ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ

Аннотация: Коммерческие банки, как важная составляющая экономической системы, играют важную роль в распределении финансовых ресурсов и обеспечении экономической стабильности. Практика корпоративного управления имеет особое значение в управлении их деятельностью. В данной статье рассматриваются необходимость и основные направления совершенствования практики корпоративного управления в коммерческих банках.

Ключевые слова: Банк, финансы, стратегия, экономика, корпоративная этика, менеджмент, ресурсы, отчет.

IMPROVEMENT OF CORPORATE MANAGEMENT PRACTICES IN COMMERCIAL BANKS

Abstract: Commercial banks, as an important component of the economic system, play an important role in the distribution of financial resources and ensuring economic stability. Corporate governance practices are of particular importance in managing their activities. This article examines the necessity and main directions of improving corporate governance practices in commercial banks.

Key words: Bank, finance, strategy, economy, corporate, ethics, management, resources, report.

Kirish

Korporativ boshqaruv - bu tashkilot ichidagi rahbarlik va nazorat tizimidir. Bu tizim bankning strategik maqsadlarini belgilash, resurslarni taqsimlash, risklarni boshqarish va moliyaviy hisobotlarni tayyorlash kabi jarayonlarni o'z ichiga oladi. Korporativ boshqaruvning samarali amalga oshirilishi bankning uzoq muddatli muvaffaqiyatini ta'minlaydi. Tijorat banklari zamonaviy iqtisodiy tizimning ajralmas qismi bo'lib, ular nafaqat moliyaviy xizmatlar ko'rsatadi, balki iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda ham muhim rol o'ynaydi. Korporativ boshqaruv esa banklarning samarali va shaffof faoliyat yuritishini ta'minlaydigan asosiy mexanizmlardan biridir.

Asosiy qism

Tijorat banklarida korporativ boshqaruv amaliyoti uning samaradorligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Banklarning muvaffaqiyatli faoliyat yuritishi uchun aniq struktura, shaffoflik, etika va mijozlarga yo'naltirilgan yondoshuv zarurdir. Ushbu tamoyillarni hayotga tadbiq etgan holda, tijorat banklari nafaqat moliya sohasidagi obro'sini oshiradi balki iqtisodiyotning barqaror rivojlanishiga ham hissa qo'shadi. Tijorat banklari o'zlarining boshqaruv strukturasi aniq belgilab olishlari zarur. Bu direktorlar kengashi, boshqaruv jamoasi va boshqa muhim organlarning vazifalari va mas'uliyatlarini o'z ichiga oladi.[1] Aniq belgilangan struktura qaror qabul qilish jarayonini tezlashtiradi va shaffoflikni oshiradi. Banklarda moliyaviy holat haqida to'g'ri va o'z vaqtida ma'lumot berish, investorlar va mijozlarga ishonchni oshirishga yordam beradi. Shaffoflik – bu korporativ boshqaruvning muhim tamoyillaridan biri bo'lib, u moliya institutining barqarorligini ta'minlaydi. Tijorat banklari xatarlarni aniqlash, baholash va minimallashtirish uchun aniq strategiyalar ishlab chiqishi kerak. Xatarlarni samarali boshqarish nafaqat moliyaviy yo'qotishlarni kamaytirishga yordam beradi, balki bankning obro'sini saqlab qolishga ham xizmat qiladi.[2]

Tijorat banklarida korporativ boshqaruvning asosiy prinsiplari quyidagicha:

- Bank faoliyatining barcha jihatlari haqida ochiq ma'lumot berilishi zarur. Bu investorlar va mijozlarga bank faoliyatini tushunishga yordam beradi.
- Rahbariyat va kengash a'zolari o'z vazifalarini bajarishda mas'uliyatli bo'lishlari kerak. Har qanday qaror qabul qilish jarayonida risklarni hisobga olish lozim.
- Ichki nazorat tizimi samarali bo'lishi kerak. Bank ichidagi jarayonlar va operatsiyalarni nazorat qilish orqali xatolarni oldini olish mumkin.
- Qarorlar qabul qilishda barcha manfaatdor tomonlarning fikrlarini inobatga olish zarur. Bu prinsip bankning mustahkamligini oshiradi.
- Tijorat banklari yuqori darajadagi risklarga duch kelishi mumkin, shuning uchun risklarni aniqlash va boshqarish muhimdir.

Tijorat banklarida korporativ boshqaruv samarali amalga oshirilishi moliya institutining barqarorligi hamda rivojlanishini ta'minlaydi. Shaffoflik, mas'uliyat, nazorat va risklarni boshqarish prinsiplari bilan kuchaytirilgan korporativ boshqaruv

tizimi mijozlarga ishonch hosil qiladi hamda investorlarning manfaatlarini himoya qiladi. Ushbu omillar birgalikda tijorat bankining muvaffaqiyatli ishlashi uchun zarur shart-sharoitlarni yaratadi. Banklarning ijtimoiy mas'uliyatni hisobga olishi hamkorlikdagi munosabatlarni mustahkamlashga yordam beradi. Etik qoidalariga rioya qilish orqali tijorat banklari mijozlar bilan ishonchli aloqalar o'rnatishi mumkin.[3]

Tijorat banklarida samarali korporativ boshqaruv:

- ✓ Ishonchni oshiradi. Mijozlar va investorlar uchun ishonchli bank tizimi yaratadi.
- ✓ Xatarlarni kamaytiradi. Risklarni samarali boshqarish orqali moliyaviy barqarorlikni ta'minlaydi.
- ✓ Raqobatbardoshlikni oshiradi. Innovatsiyalar va yangi xizmatlarni joriy etishga yordam beradi.

2. Korporativ boshqaruv tizimini takomillashtirishning asosiy yo'nalishlari

a) Shaffoflikni oshirish:

Banklar o'z faoliyatini to'g'ri va aniq ma'lumotlar bilan taqdim etishi lozim. Bu nafaqat ichki, balki tashqi aksionerlar uchun ham muhimdir. Ochiq hisobotlar va moliya ma'lumotlarini taqdim etish orqali mijozlarning ishonchini qozonish mumkin.

b) Yetakchilik va strategik rejalashtirish:

Korporativ boshqaruv jarayonida etakchilarning roli juda muhimdir. Eng yaxshi amaliyotlarni joriy etish, strategik rejalashtirish va uzoq muddatli maqsadlarni belgilash bankning muvaffaqiyatini oshiradi.

c) Xodimlarning malakasini oshirish:

Bank xodimlarining malakasini oshirish orqali xizmat ko'rsatish sifatini yaxshilash mumkin. Muntazam treninglar, seminarlar va malaka oshirish dasturlari xodimlarning professional rivojlanishini qo'llab-quvvatlaydi.

d) Risklarni boshqarish tizimini rivojlantirish:

Tijorat banklari uchun risklarni samarali boshqarish juda muhimdir. Risk tahdidlarini aniqlash, baholash va nazorat qilish bo'yicha zamonaviy metodologiyalarni joriy etish zarur. Buning uchun IT texnologiyalaridan foydalanish mumkin.

e) Axborot texnologiyalaridan foydalanish:

Zamonaviy axborot texnologiyalarini joriy qilish orqali banklarning korporativ boshqaruvi yanada samaraliroq bo'ladi. Ma'lumotlarni yig'ish, tahlil qilish va saqlash jarayonlarini avtomatlashtirish bankning qaror qabul qilish jarayonini tezlashtiradi.[4]

Mijozlarga xizmat ko'rsatish sifatini oshirish uchun banklarda mijozlarning ehtiyoqlariga mos ravishda mahsulotlar ishlab chiqilishi lozim. Mijozlarning fikr-mulohazalari hisobga olinishi ularning ehtiyoji va talablariga javob beradigan xizmatlarni taklif etishga imkon beradi. Umuman olganda, tijorat banklarida korporativ boshqaruv amaliyotini takomillashtirish ko'p jihatdan ilg'or texnologiyalarni joriy etishga, shaffoflikka e'tibor berishga hamda malakali kadrlarni tayyorlashga bog'liqdir.

Ushbu yo'nalishlarda amalga oshiriladigan o'zgarishlar banklarning muvaffaqiyatli faoliyat yuritishini ta'minlaydi va iqtisodiyotning barqaror rivojlanishiga hissa qo'shadi.

Xulosa

Korporativ boshqaruv amaliyoti tijorat banklarida muhim rol o'ynaydi. Bu jarayon bankning strategik maqsadlariga erishish, moliyaviy barqarorligini ta'minlash va mijozlar bilan ishonchli munosabatlarni o'rnatish uchun zarur.

Birinchidan, korporativ boshqaruv tizimi bankning ichki va tashqi muhitini baholashda yordam beradi. Bunda risklarni boshqarish, moliyaviy nazorat va hisob-kitob jarayonlarini optimallashtirish kabi amaliyotlar muhim ahamiyatga ega.

Ikkinchidan, banklarda korporativ boshqaruv amaliyoti qonunlarga va normativ hujjatlarga mos ravishda amalga oshirilishi lozim. Bu esa banklarning qonunbuzarliklardan himoyalanihini ta'minlaydi hamda ularning obro'sini oshiradi.

Uchinchidan, samarali korporativ boshqaruv tizimi mijozlarga xizmat ko'rsatishni yaxshilash imkonini beradi. Mijozlarning ehtiyojlarini tushunish va ularga mos xizmatlar taklif etish orqali banklar raqobatbardoshligini oshiradi.

Shuningdek, korporativ boshqaruv amaliyoti xodimlar ishtirokini rag'batlantirish, ularning malakasini oshirish va jamoa ishini samarali tashkil etishda ham muhimdir. Natijada, tijorat banklarida korporativ boshqaruv amaliyoti to'g'ri yo'lga qo'yilganda, bu nafaqat moliyaviy ko'rsatkichlarni yaxshilaydi, balki mijozlarga bo'lgan ishonchni ham kuchaytiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi // Murojaatnoma 2020-yil 25-yanvar
2. Khudoykulov, H. A., & Sherov, A. B. (2021). DIGITAL ECONOMY DEVELOPMENT IN CORPORATE GOVERNANCE OF JOINT STOCK COMPANY. Экономика и бизнес: теория и практика, (3-2), 217-219.
3. Маткулиева, С., & Атабаева, К. (2022). РОЛЬ ЦИФРОВЫХ БАНКОВСКИХ УСЛУГ В РАЗВИТИИ ОТРАСЛЕЙ И ОТРАСЛЕЙ ЭКОНОМИКИ. Scientific progress, 3(2), 360-363.
4. Шеров, А. (2017). Олий таълим муассасаларига бюджетдан ташкари маблағларни жалб этишни такомиллаштириш. "Biznes-Эксперт", (3 (111)), 3.